

fotograaf onbekend

Sint Jozefschool, augustus 1984

Samenvatting geschiedenis 100 jaar Sint Jozefschool (1922-2022)

Sinds 2001 is de Sint Jozefschool met bijbehorende erfscheidingen een Gemeentelijk Monument.

‘De voormalige Sint Jozefschool met bijbehorende erfscheidingen is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een katholieke jongensschool uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en als karakteristiek werk uit het oeuvre van de Zaanse architect S B. van Sante (1876-1936). Tevens heeft de school zeldzaamheidswaarde vanwege het bijzondere en opvallend gave interieur waarin onder meer zeldzame tegeltableaus’, zo staat te lezen in de beschrijving van het pand op de Monumentenlijst van Bureau Erfgoed van de gemeente Hoorn.

Ontstaan van de school

Tijdens de Reformatie in de 16de eeuw scheiden de protestanten zich af van de katholieken en nemen de macht en invloed van de katholieke geestelijkheid sterk af. Pas na de Grondwetsherziening van 1848 herkrijgt de rooms-katholieke kerk de vrijheid van vereniging en kan daardoor haar kerkelijke organisatie weer in het openbaar vormgeven, waaronder het stichten van nieuwe kerkgebouwen en rooms-katholieke scholen. In 1860 is men in Hoorn zover dat het plan tot het stichten van een katholieke lagere school (basisschool) rijp is voor uitvoering. Een probleem is echter het gebrek aan onderwijskrachten. Dat wordt

op 4 november 1865 opgelost met de komst van de eerste Zusters van Liefde van Tilburg, die zich in het pand Muntstraat 26 op de hoek van de Gravenstraat vestigen en in het pand ertegenover in de Gravenstraat les gaan geven. In deze eerste jaren is het een school voor jongens en meisjes, maar inmiddels is gemengd onderwijs, d.w.z. voor jongens en meisjes samen, door de kerkelijke overheid verboden. In 1867 koopt het R.K. Parochiaal Kerkbestuur van de H.H. Cyriacus en Franciscus het pand Ramen 1-3, dat wordt verbouwd tot school en klooster. In het jaar daarop nemen de zusters daar hun intrek en rond 1870 wordt er de R.K. Parochiale Jongensschool gesticht; de meisjes blijven in het pand aan de Gravenstraat.

‘De klompenschool’

De nieuwe school kent een tweedeling in de vorm van een voor- en achterschool. De ingang van de voorschool bevindt zich aan de Ramen, waar de kinderen van welgestelde ouders onderwijs krijgen. Het schoolgeld hiervoor bedraagt 1 gulden (45 eurocent) per maand. De ingang van de achterschool voor kinderen van arme ouders bevindt zich aan het Nieuwe Noord. Het schoolgeld bedraagt daar 5 cent (ca. 2 eurocent) per week. Omdat het merendeel van de jongens van de achterschool in die tijd klompen draagt, wordt dit gedeelte van de school in de volksmond ‘de klompenschool’ genoemd.

Plannen voor een nieuwe school

De school groeit gestaag en met name de achterschool groeit aan het begin van de 20ste eeuw zo explosief dat het R.K. Kerkbestuur zich genoodzaakt voelt uit te zien naar een nieuw gebouw. Tijdens de bouw van de H.H. Cyriacus- en Franciscuskerk op de plek van de voormalige schuilkerk ‘De Drie Tulpen’ aan het Grote Noord met de ingang aan het huidige Achterom 24A wordt aan de overkant naast het Sint Jozefhuis een noodkerk van 15 m breed en 40 m lang geplaatst. Deze noodkerk is van 1878 tot het gereedkomen van de nieuwe kerk in 1882 in gebruik geweest. Juist dit perceel, dat eigendom van de kerk is, blijkt een uitermate geschikte locatie voor de bouw van een nieuwe school te zijn.

Eind 1920 geeft het kerkbestuur architect Van Sante opdracht voor een ontwerp van de school. Na allerlei mitsen en maren van de kant van het gemeentebestuur wordt op 16 januari 1922 door het kerkbestuur een verzoek bij het college van burgemeester en wethouders ingediend voor een bouwvergunning. Deze wordt op 30 januari 1922 verleend, waarna er onmiddellijk met de bouw van de school kan worden begonnen.

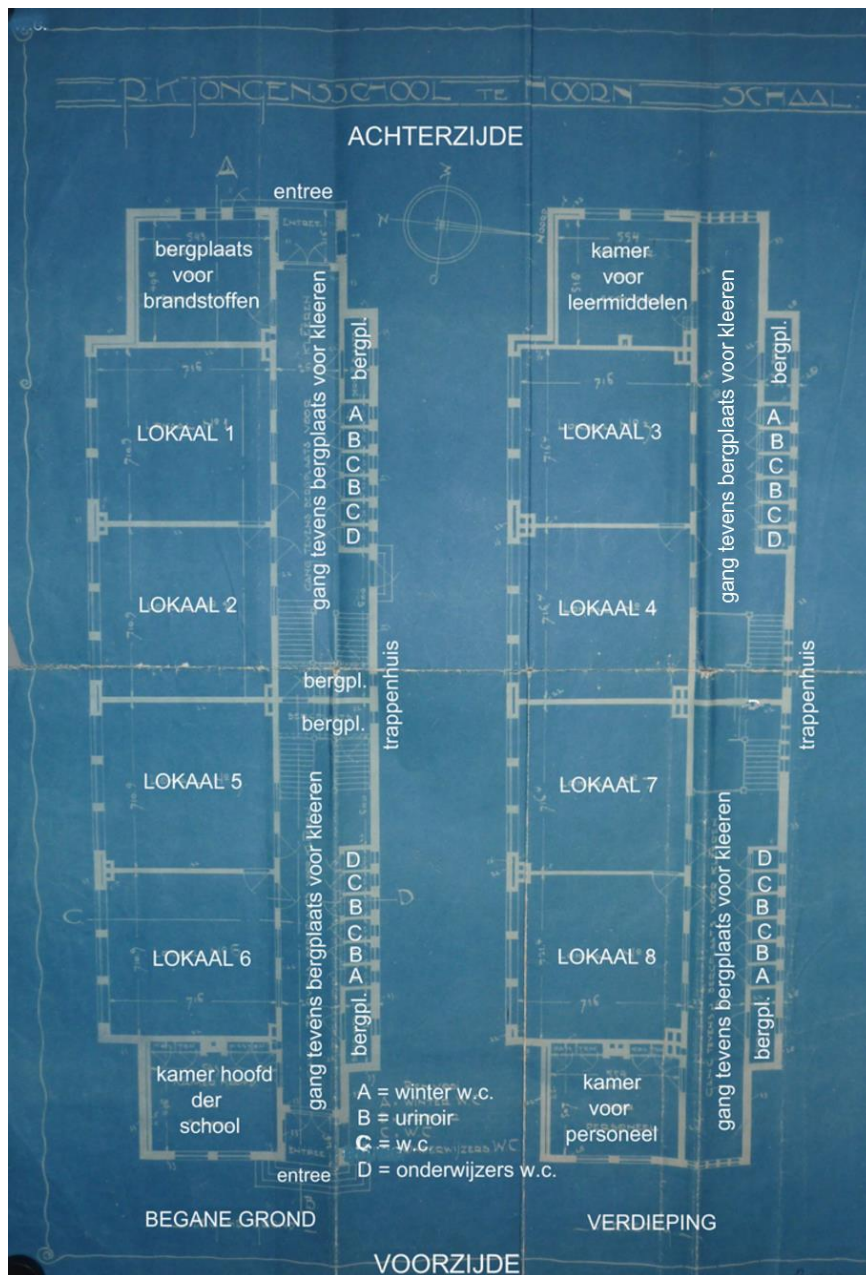
Bouw en opening van de school

De school met acht klaslokalen wordt gebouwd naar ontwerp van architect Van Sante (1876-1936) in een door rationalisme (rond 1900), Amsterdamse School (1913-ca.1935) en art deco (1920-1939) beïnvloede bouwtrant. Het kerkbestuur kiest Van Sante wegens zijn ruime ervaring als architect van schoolgebouwen, met name van rooms-katholieke signatuur. De bouw vindt plaats onder leiding van de Hoornse bouwkundig opzichter S. W. Langius (1890-1957). De eerste paal wordt geslagen op 22 maart en op 10 mei wordt de eerste steen gelegd door *‘den zeereerwaarden heer J.H. Smeele, deken en pastoor te Hoorn’*.

Het grondplan van het schoolgebouw bestaat uit een sober rechthoekig gebouw (met schilddak), dat zowel aan de voor- als achterzijde eindigt in een smaller en lager rechthoekig gedeelte. Aan de voorzijde bevinden zich in dit gedeelte de kamer van het hoofd (directeur) van de school met daarboven de kamer voor de onderwijzers (leraren) en aan de achterzijde de opslag voor brandstoffen met daarboven de berging voor leermiddelen. Bovenin de voorgevel is een frontonachtig vlak te zien met een tegeltableau in de vorm van een liggende ruit, waarin een Latijns kruis met een stralenkrans en het opschrift ‘R.K. PAR.

JONGENSSCHOOL’. Zowel de ingang aan de voor- als achterzijde van de school bestaat uit een identiek portiek. De ruimtes tussen de twee pijlers aan de buitenzijde van het portiek bieden een doorkijkje naar buiten. Boven de beide entrees bevinden zich vijf glas-in-loodramen met vijf gestileerde engelen in art deco stijl met geometrische vormen, zoals ruiten, driehoeken en vierkanten. Deze ramen hebben de tand des

tijds helaas niet doorstaan. In de rechterzijgevel zijn in het midden van de eerste verdieping twee groepen van vier smalle glas-in-loodramen te zien die door de twee achterliggende trappen naar het midden toe langer worden.

Plattegrond 1922 (bew. NdR) Bron: Bureau Erfgoed Gemeente Hoorn

Het interieur bevat een schat aan art deco elementen, die niet alleen ter verfraaiing maar deels ook voor onderwijskundige doeleinden dienen, in de vorm van:

- tegellambriseringen in de gangen, waarin fraaie meerkleurige tegeltableaus opgenomen zijn met o.a. de afbeeldingen van de Hoofdtoren en de Kaasmarkt, en met voorstellingen van vergelijkingen van beroepen en leefomstandigheden in de 20ste eeuw met die in vroeger tijden;
- tegellambriseringen langs de trappen afgezet met randen, waarin tegels met natuurgetrouwe afbeeldingen uit de flora en fauna, en omlijstingen van de ramen en deuren met groen geglaazuurde tegels;
- twee karakteristieke, omtegelde wastafels van grijs granito, waarboven een tableau met resp. de teksten 'Rein van buiten, rein van binnen' en 'Wie zijn handen schoon wil wasschen, moet ze wasschen met elkaar';

- een trappenhuis met veelkleurige, geprofileerde traphekken.

De tegeltafbeeldingen zijn gebakken door Plateelbakkerij Delft uit Hilversum, waarvan de naam omstreeks 1928 wordt veranderd in Hilversumse Plateelbakkerij, die echter in 1968 opgeheven wordt. De tegeltafbeeldingen met voorstellingen uit de samenleving werden indertijd seriematig gemaakt en komen op meer plaatsen in Nederland voor. <http://www.capriolus.nl/nl/content/delft-nv-plateelbakkerij-pbd>

Vorbij de vestibule is rechts boven de lambrisering een meerkleurig tegeltafbeelding aangebracht met daarop binnen een Latijns kruis de namen van de leden van het toenmalige kerkbestuur en het bouwjaar 1922, met onderaan de vermelding: *'S.B.v.Sante. Architect'*. Voor meer bouwkundige details zie onder Extra info: *'Beschrijving Gemeentelijke Monumentenlijst - Bureau Erfgoed Hoorn'*.

In het midden van de gangen bevinden zich twee houten bordestappen, gescheiden door een dwarsmuur met een deur ter hoogte van het onderste trapbord. Deze muur is aangebracht met de bedoeling om net als op de vorige locatie aan de Ramen twee afdelingen te creëren, de zgn. voor- en achterschool. De Lager onderwijswet van 1920 staat echter een dergelijk onderscheid niet meer toe.

Eind 1922 is de school gereed. De kosten bedragen ca. € 47.300. Op 6 januari 1923 vindt de officiële opening plaats. Als schoolhoofd wordt de heer Snelders benoemd, die in 1927 wordt opgevolgd door de heer A. J. van der Knaap.

Schoolplein en erfscheidingen

De door een ruim voorplein van het Achterom gescheiden school is gesitueerd op een binnenterrein dat begrensd wordt door de achtererven van de huizen aan het Achterom, de Geldersesteeg en de Westerdijk. Ten behoeve van de aanleg van het voorplein worden in 1922 de woningen Achterom 17 en 19 gesloopt. De R.K. Jongensschool krijgt daarna het adres Achterom 17-19. Sinds eind 20ste eeuw heeft de school als adres Achterom 19 en het naastgelegen Sint Jozefhuis Achterom 17.

De erfscheiding langs het Achterom bestaat uit een sober vormgegeven smeedijzeren hek op een gemetselde plint van rode baksteen. In 2010 wordt het sterk verwaarloosde hek gerestaureerd. Zie ook onder Extra info: *'Restauratie monumentaal hekwerk Achterom 19 - Meijers, P.C'*. Aan de zijde van de Geldersesteeg wordt het schoolterrein, tussen de huisnummers 2 en 6, begrensd door een in de stijl van de Amsterdams School opgetrokken muur met twee poorten.

Vordering tijdens WO II

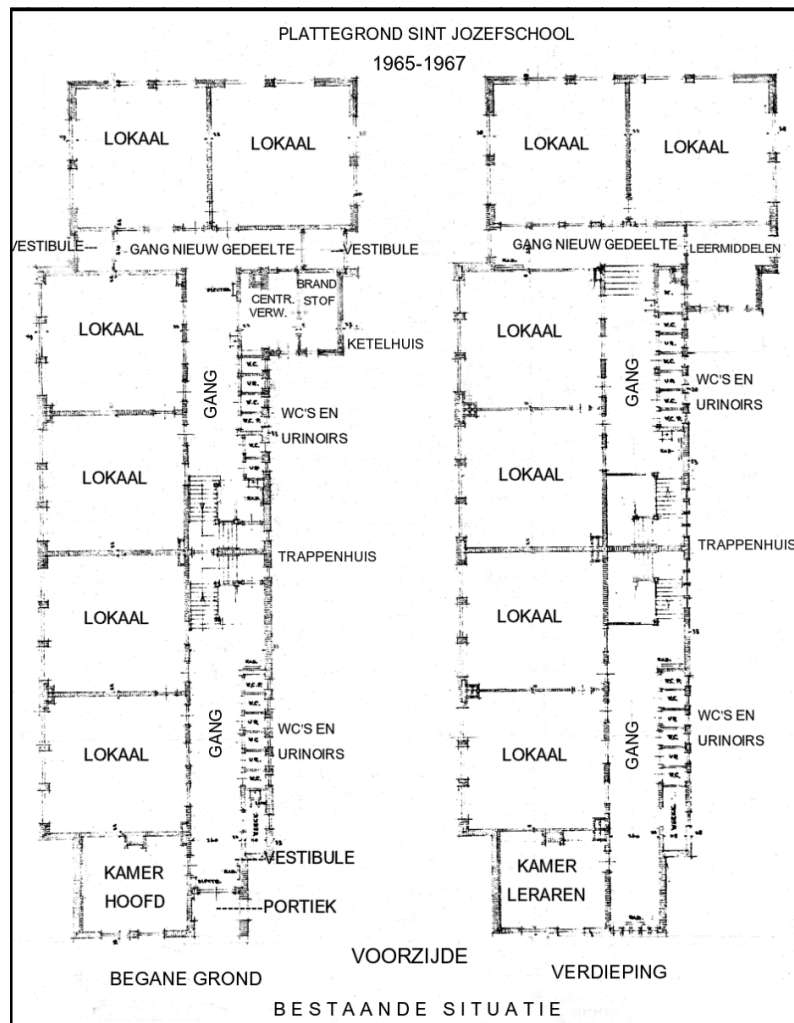
Tijdens WO II wordt het schoolgebouw vanaf 1 november 1942 tot 17 september 1944 door de Duitse Weermacht gevorderd. De bezettingsschade in de school is aanzienlijk, zoals blijkt uit een overzicht d.d. 18 november 1944 in het HDS. Er is o.a. sprake van *'vernieuwing van 9 closets en 2 waschbakken, reparatie van kranen en urinoirs en het verhelpen der verstoppingen, reparatie van tegelwerk aan schoorsteenen, gangvloer, langs de deuren en lambriseeringen, vernieuwing van gebroken ruiten, reparatie en vernieuwing der elektrische installatie met de daarbij behorende defecte en verdwenen ornamenten en lampen, aanschaffen van twee verdwenen kachels en van twee verdwenen schoolborden'*. Nog tijdens de oorlog wordt de school financieel schadeloosgesteld door de Rijkscommissie van Wederopbouw.

Vergeefse verzoeken tot uitbreiding van de school

Door het toegenomen aantal leerlingen dient het kerkbestuur reeds op 26 augustus 1940 bij de gemeente een verzoek in om gelden beschikbaar te stellen voor de verbouwing tot klaslokaal van de berging voor leermiddelen achter in de school. Aan dit verzoek kan gedurende de hele oorlog echter geen medewerking worden verleend in verband met de noodzakelijke stopzetting van de scholenbouw.

Na de oorlog is de school zodanig gegroeid dat op 22 augustus 1946 door het kerkbestuur een verzoek om een vergunning tot uitbreiding van de school met zelfs drie leslokalen bij de gemeente wordt ingediend.

Maar wegens de door de oorlog ontstane schaarste aan bouwmaterialen kan ook hieraan geen gehoor worden gegeven. Als alternatief worden ter voorlopige voorziening in de huisvesting van de leerlingen twee benedenlokalen van Gemeenteschool No. 2 (later Prinses Ireneschool) aan de Muntstraat kosteloos ter beschikking gesteld van de R.K. Jongensschool, onder voorwaarde dat ter vergoeding van de kosten van verwarming, verlichting en schoonhouden een bedrag van ca. € 180 per jaar wordt betaald. Het kerkbestuur gaat hiermee akkoord, waarbij het verzoek tot uitbreiding van de school met drie klaslokalen wordt ingetrokken. De leerlingen van de school mogen ook gebruik maken van het schoolplein van de Gemeenteschool, maar om het contact met de niet-katholieke jongens en meisjes te voorkomen, vindt het speelkwartier van beide groepen leerlingen op verschillende tijden plaats. In 1947 wordt de heer A.J. van der Knaap als schoolhoofd opgevolgd door de heer G. Rozemeijer.

Uitsnede plattegrond Sint Jozefschool 1965-1967, situatie sinds 1951

Bron: Architectenbureau S. B. van Sante, Zaandam en Gemeente Hoorn (bew. NdR)

Daadwerkelijke uitbreiding van de school

Rond 1948 is er wederom sprake van een explosieve groei van het aantal leerlingen en op 30 mei 1949 wordt opnieuw het verzoek ingediend tot uitbreiding van de school met drie leslokalen. Hierop wordt op 21 juni 1949 gunstig gereageerd door de gemeente. Het ruimtegebrek waarmee het schoolbestuur al geruime tijd worstelt is alleszins verklaarbaar door de toename van het aantal leerlingen van 332 in 1938 tot 429 in 1948. Men verwacht dat deze stijging mede door de geboortegolf van na WO II in 1952 haar hoogtepunt zal bereiken. Daarom wordt op 22 mei 1950 onder intrekking van het verzoek d.d. 30 mei 1949 tot uitbreiding met drie leslokalen opnieuw een verzoek ingediend tot uitbreiding van de school met vier leslokalen, zoals

ook voor het aanleggen van centrale verwarming in de hele school. Hiertoe geeft het ministerie van Wederopbouw en Huisvesting op 16 april 1951 uiteindelijk de felbegeerde Rijksgoedkeuring. Ten behoeve van de uitbreiding wordt het smallere gedeelte aan de achterkant van de school gesloopt en vervangen door een dwarsgebouw met vier leslokalen naar ontwerp van architect S.W. Langius. De aanbouw heeft een zadeldak en is aan de kopse kanten voorzien van tuitgevels. Aan de rechterkant tussen de school en de aanbouw wordt op de begane grond nog een uitbouw met een plat dak gerealiseerd met een ingang tot het nieuw gebouwde ketelhuis. In de linkerhoek van het speelplein achter de school wordt een gemetseld gebouwtje met zes urinoirs geplaatst. Deze urinoirs worden door de jongens echter meestal angstvallig gemeden, omdat ze vreselijk naar kamfer en uiteraard ook naar urine stinken.

Gymnastieklessen

In de Lager onderwijswet van 1920 wordt gymnastiek als verplicht vak opgenomen. Daarbij wordt een overgangperiode van tien jaar afgesproken, waarin scholen en gemeenten uitstel kunnen vragen om het vak te geven. Uiteindelijk wordt pas in 1941, door de Duitse bezetter, geen uitstel meer verleend. Echter noch bij de bouw noch bij de uitbreiding van de Sint Jozefschool in 1951 is er sprake van een gymzaal. Wel is er in 1955 op een andere locatie, zo blijkt uit een archiefstuk, slecht één gymzaal beschikbaar voor 29 klassen van het rooms-katholieke lager onderwijs voor 45 minuten gymles per week. Waarschijnlijk wordt daarmee de gymzaal bij de Mariaschool in de Eikstraat bedoeld. In 1973 vat de gemeente het plan op een nieuwe gymzaal op het Gerritsland te realiseren. Deze komt in 1975 gereed, waarna de Sint Jozefschool en de Prinses Ireneschool de gymzaal in gebruik nemen.

Nog steeds ruimtegebrek

Intussen is sinds 1951 het leerlingenaantal zodanig gestegen dat er zelfs twee leslokalen in een voormalige barak van het Sint Werenfridus Lyceum aan de J.D. Pollstraat in gebruik zijn genomen. In 1958 geeft de heer G. Rozemeijer aan dat er behoefte is aan nog een lokaal. Hierop wordt door de gemeente besloten de gehele bovenverdieping van de voormalige christelijke lagere school aan het Nieuwe Noord voor de R.K. Jongensschool beschikbaar te stellen en de barak te ontruimen. Alhoewel deze locatie zich dicht bij de school bevindt, is de verandering van huisvesting naar dit behoorlijk verwaarloosde schoolgebouw geen verbetering.

Wijziging schoolbestuur en naamsverandering

In een schrijven van 8 december 1959 laat het R.K. Kerk- en Schoolbestuur Parochie H.H. Cyriacus en Franciscus aan de Gemeente weten dat het beheer van alle r.k. kleuter- en lagere scholen in Hoorn wordt overgedragen aan de Stichting R.K. Schoolbestuur van Hoorn. Met ingang van het schooljaar 1958/59 wordt de naam R.K. Parochiale Jongensschool veranderd in Sint Jozefschool.

Wijziging trappenhuis

Uit archiefstukken blijkt dat het in 1922 gebouwde trappenhuis met de muur die de school in een voor- en achterschool moest delen na de uitbreiding van 1951 met vier leslokalen een zodanig obstakel in de doorstroming van leerlingen vormt dat in 1961 het plan wordt opgevat het trappenhuis uit brandveiligheidsoverwegingen ingrijpend te wijzigen. Ook is het zaak het 'oorverdovende' lawaai bij het uitgaan van de school van honderden voetstappen op de houten trappen hiermee aan te pakken. Tot een ingrijpende wijziging is het echter nooit gekomen; wel worden de treden van de trap geluidsbestendiger en minder brandgevaarlijk gemaakt. Terugblikkend is het achterwege blijven van die ingrijpende wijziging wellicht een gelukkige omstandigheid. Hierdoor is in ieder geval het originele stijlvolle trappenhuis behouden gebleven.

R.K. School voor jongens en meisjes – wc perikelen

De toelating van meisjes vanaf het schooljaar 1965/1966 brengt een grote verandering binnen de school teweeg. Vooral het ontbreken van voldoende wc's voor de meisjes vormt een heikel probleem, dat zelfs tot stankoverlast binnen de school leidt. De gemeente verleent jarenlang nauwelijks of geen medewerking tot uitbreiding en verbetering van de wc's. Pas in 1974 komt de gemeente met een adequate oplossing. Nog datzelfde jaar worden de werken uitgevoerd en zo komt er na negen jaar een einde aan deze slepende, 'slecht riekende' wc-kwestie.

Restauratie glas-in-loodramen

Het in 1965 ingediende restauratieplan voorziet niet alleen in het verbeteren van de toiletten maar o.a. ook in de restauratie van enkele glas-in-loodramen. Aangezien de uitvoering van de werkzaamheden door het uitblijven van de financiële middelen wel erg lang op zich laat wachten, stelt het schoolbestuur in een onderhoud met de wethouder van Onderwijs in september 1969 de eis dat de ramen onmiddellijk vervangen worden. Deze verkeren in een zodanig slechte staat dat er kans bestaat op instorting, wat een ernstig gevaar voor de leerlingen inhoudt. Pas in februari 1970 krijgt het bestuur toestemming de ramen te vervangen. Rond 2018 worden de ramen door Bureau Erfgoed van de gemeente nogmaals grondig gerestaureerd.

Namen van leerkrachten – schooljaar 1973/1974

Aardig om te vermelden is nog dat in het jaarverslag over 1973 een lijstje van leerkrachten opgenomen is die per 31.12.1973 in dienst van de school zijn, t.w.: B.A.M. v.d. Kamer, M.N. Hartevelt, Mej. P.C. Spigt, Mevr. S. Schneiders-Lagrand, H.J. Bonfrer, H.A. Schneiders, Mej. A.M. Dekker, C. Schoof en Mej. M. Ravenstijn.

Bouw gemeenschapsruimte

Een ander heet hangijzer doet zich voor, als het schoolbestuur in maart 1978 een aanvraag bij de gemeente indient voor de bekostiging van de bouw van een gemeenschapsruimte inclusief de inrichting. Deze ruimte zou o.a. kunnen dienen voor lichte handvaardigheidsactiviteiten, gemeenschappelijke vieringen, film- en toneelvoorstellingen. Door samenvoeging van twee vacante leslokalen zou deze ruimte gerealiseerd kunnen worden. Echter de gemeente stelt in een schrijven van juni 1980 dat hiervoor in eerste instantie een verklaring van geen bezwaar van de minister van Onderwijs en Wetenschappen nodig is, maar dat de gemeente in principe wel bereid is medewerking te verlenen aan de bouw van de gemeenschapsruimte. De kosten worden beraamd op ca. € 31.600, waarin ook de kosten voor een brandtrap zijn begrepen. In de raadsvergadering van 12 augustus 1980 wordt het verzoek van het schoolbestuur om medewerking te verlenen aan het treffen van brandveiligheidsvoorzieningen besproken en gehonoreerd. Volgens de begroting is hiermee een bedrag gemoeid van ca. € 16.700. In 1982 weigert de minister van Onderwijs en Wetenschappen helaas een verklaring van geen bezwaar af te geven voor de bouw van een gemeenschapsruimte, die dan inmiddels al door de school uit eigen middelen is gefinancierd.

Renovatie schoolplein tot buurtplein

In 1973 verzoekt het schoolbestuur de gemeente het schoolplein open te mogen stellen voor de buurtbewonertjes van het Achterom en omgeving. Veel plannen worden door de gemeente wegens de te hoge kosten afgewezen, maar met een budget van ca. € 20.000 kan zes jaar later toch het buurtplein gerealiseerd worden. Het geld wordt gebruikt voor het verwijderen van oude fietsstallingen en voornoemde urinoirs, voor de aanleg van tuintjes, voor nieuwe bestrating en afwatering en het aanbrengen van prullenbakken, klimrekken en een hinkelbaan.

Het buurtplein wordt op 11 mei 1979 officieel geopend door tv-presentator en cabaretier Martin Brozius (1941-2009), tevens oud-leerling van de school. Door deze festiviteiten wil de school in de binnenstad meer bekendheid krijgen. Het personeel vreest namelijk dat er over enkele jaren door de leegloop van de binnenstad ontslagen moeten vallen. Een terechte vrees, zoals later blijkt.

Terugloop aantal leerlingen en sluiting van de school

Door ontvolking van de binnenstad loopt het aantal leerlingen drastisch terug. In 1979 resteren nog slechts 97 leerlingen en 4 leerkrachten. Echter in 1980 verwacht men als gevolg van renovatie van vele woningen in de binnenstad geen verdere terugloop van het aantal leerlingen.

Intussen heeft de heer G. Rozemeijer als hoofd van de school in 1969 afscheid genomen en is opgevolgd door de heer B. van de Kamer, die in 1979 naar de Mariaschool vertrekt. Zijn opvolger is de heer A. Joosten. Daarna wordt in 1980 mevrouw Appelman tot schoolhoofd benoemd. Zij ziet het aantal leerlingen echter zodanig teruglopen, dat besloten wordt in 1984 een fusie met de Mariaschool aan te gaan en de poorten voor de Sint Jozefschool definitief te sluiten. De Mariaschool maakt tot het schooljaar 1986 nog wel gebruik van de school.

Leegstand en verkoop van de school

In verband met het plan van het schoolbestuur om samen met de Mariaschool als Mariaschool verder te gaan, maakt de gemeente deze er opmerkzaam op dat krachtens de Lager onderwijswet van 1920 bij buitengebruikstelling van de school een terugbetaling aan de gemeente dient te geschieden van een bedrag dat de gemeente heeft uitgegeven aan uitbreidings-, verbouwings- en restauratiewerkzaamheden aan de school. Dit bedrag wordt verminderd met een bepaald percentage voor elk jaar dat er sinds bepaalde werkzaamheden verstreken is. Het terug te vorderen deel van de totale kosten die de gemeente in de school heeft geïnvesteerd bedraagt in 1986 ca. € 43.200.

Daarop laat het schoolbestuur de gemeente weten dat het juridisch nooit eigenaar is geweest van de school, maar het in gebruik heeft gekregen van het kerkbestuur, dat het gebouw nog steeds in eigendom heeft. Eind 1986 wordt de financiële verrekening van de terugvordering geregeld door het kerkbestuur bij de verkoop van de school aan de gemeente.

Al eerder in augustus 1985 verkoopt het kerkbestuur een strook grond van het speelplein van de school aan de gemeente ten behoeve van de verbouwing van het Sint Jozefhuis voor de ontsluiting van de rechter vleugel.

Latere (mede-)gebruikers van de school

Als eerste medegebruiker neemt de avondscholengemeenschap West-Friesland reeds in 1977 drie lokalen van het schoolgebouw voor de pas opgerichte moeder mavo voor dagonderwijs in gebruik. Dit is zo'n doorslaand succes dat in 1978 o.a. ook in de Sint Jozefschool een dagopleiding voor volwassenen voor meao, havo en atheneum geïntroduceerd wordt. In 1977 vestigt de mbo-opleiding van het Alkwaard College uit Alkmaar zich eveneens in het gebouw en in 1984 vinden ook vier klassen van de agrarische school hier tijdelijk onderdak.

Na het vertrek van de leerlingen van de Mariaschool blijft het schoolgebouw tot 1998 in gebruik door sommige van deze en andere opleidingen, w.o. het Alkwaard College en de zgn. Technische Vrouwenschool. Van 1985 tot 1992 is ook het Centrum voor Arbeidstraining en Beroepsoefening (CAB) in de school gevestigd. Hier wordt door het Arbeidsbureau, de Sociale Dienst en de Streekschool Noord-Holland Noord uit Heerhugowaard samengewerkt om langdurig werklozen weer aan de slag te krijgen. In 1985 hebben leerlingen van de praktijkopleiding schilderen het veelkleurige schilderwerk in de school in oude luister hersteld.

In 1998 vestigt het Leger des Heils zich in het gebouw met een winkel in tweedehands kleding, 'Booth's Boutique' geheten. Vanaf 2006 houdt het Leger des Heils hier ook een sociaal spreekuur en helpt tevens mensen die dat nodig hebben een paar dagen aan onderdak en desgewenst aan kleding. De verdere leegstaande lokalen worden als ateliers verhuurd aan kunstenaars. Ook een spiritueel therapeute vindt hier een praktijkruimte, zoals ook een pianohandel van een oud-leerling. Anno 2022 biedt de gehele Sint Jozefschool onderdak aan beeldend kunstenaars van het inmiddels in het gebouw gevestigde kunstcentrum A19Ateliers. Citaat van een van de kunstenaars: 'Het is hier zo mooi, hier ga je nooit meer uit.'

Tot slot:

Ook al is er in 1984 na ruim een eeuw, sinds de stichting in 1870, een einde gekomen aan de Sint Jozefschool als instituut, toch blijft de naam tot op de dag van vandaag en hopelijk tot in lengte van dagen verbonden met dit indrukwekkende en luisterrijke gebouw, waar vele Horinezen in de afgelopen eeuw hun eerste schreden in het onderwijs hebben gezet.

Nettie de Roos, 30 september 2022

Bronnen:

- Bureau Erfgoed Hoorn: Gemeentelijke Monumentenlijst – beschrijving Sint Jozefschool, 12 januari 2000
- P.C. Meijers: Restauratie monumentaal hekwerk Achterom 19; Kwartaalblad Vereniging Oud Hoorn 2012-3
- H. Overbeek: Sint Jozefschool, 25 mei 1997
- Dagblad voor West-Friesland, d.d. 21 april 1984
- NHD d.d. 27 juli 1969
- HDS Dossiernummer: 0000299
- Hoorn in de twintigste eeuw, blz. 273 en 274, Publicatie Stichting Bas Baltus, 2017
- Westfries Archief: 0351 Gemeentebestuur Hoorn - archiefstukken 4507, 4509, 4510, 4513, 4517, etc.
- Jan Onstenk: De bouwers van de St. Cyriacus en Franciscus, Kerkbestuur St. Cyriacus en Franciscus, 1982
- Annelies van Braam: Kijk eens Achterom, 2014
- Hans Rijswijk: Stille tocht niet altijd geruisloos; Kwartaalblad Vereniging Oud Hoorn 2017-1
- Architectenbureau S.B. van Sante Zaandam: bouwbestek 1920 en bouwtekeningen 1920, 1951 en 1965
- Nieuwe Hoornsche Courant (Nieuws- en Advertentieblad voor Hoorn en Omstreken) d.d. 11 april 1922
- Onze Courant (R.K. Nieuws- en Advertentieblad) d.d. 6 februari 1922 en 12 april 1922
- Vraaggesprek 16 november 2021 Frans van Iersel met Ben van de Kamer
- HHSM werkgroep Vereniging Oud Hoorn